

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de Hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei
de clasificare a stării ecologice a apei și potențialul ecologic

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Metodologiei de clasificare a stării ecologice a apei și potențialul ecologic a fost elaborat de către Ministerul Mediului.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
<i>2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ</i>
Elaborarea proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei de clasificare a stării ecologice a apei și potențialul ecologic rezultă din prevederile: - <u>Planului Național de Acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2024-2027, Capitolul 27 Mediu și schimbări climatice, pct. 36</u> – termen de aprobare noiembrie 2024. - Legii nr. 112/2014 pentru ratificarea Acordului de Asociere între RM, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (în continuare UE) și statele membre ale acestora, pe de altă parte. Potrivit anexei XI al Acordului de Asociere RM - UE, Republica Moldova se angajează să își apropie progresiv legislația națională în domeniul protecției și gestionării apei de prevederile stipulate în: <u>Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei.</u>
<i>2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative</i>
În Raportul anual 2023 de progres al Comisiei Europene, este reiterată necesitatea de „consolidare a punerii în aplicare și îmbunătățirii legislației, cu accent pe legislația orizontală, protecția naturii, gestionarea apei”, iar la domeniul <i>resurse de apă</i> este remarcată alinierea legislației la Directiva 2000/60/CE de stabilire a unui cadru normativ de politică comunitară în domeniul apei, dar și necesitatea de continuare a alinierii la alte componente din aquis-ul UE. Totodată, acțiunile care au condiționat elaborarea proiectului de Hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei de clasificare a stării ecologice a apei și potențialul ecologic, sunt axate pe consolidarea și îmbunătățirea abordărilor la nivel național privind criteriile de stabilire a stării/potențialul ecologic a corpurilor de apă de suprafață, care se bazează pe evaluarea elementelor de calitate biologice, ținând cont și de indicatorii hidromorfologici, fizico-chimici și de poluanți specifici care influențează indicatorii biologici. Evaluarea acestor elemente arată prezența condițiilor naturale, alterări minore ale acestora și/sau amploarea impactului antropic și, respectiv, starea calității corpurilor de apă. Suplimentar, în procesul de desfășurare a self-screening-ului au fost identificate, aspecte reflectate în Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, care necesită a fi transpuse în legislația națională și implementate în vederea consolidării procesului de gestionare a resursei de apă și îmbunătățirea treptată a calității acesteia.

Directiva Cadru privind Apa 2000/60/EC impune studiul, analiza și implementarea unui set de măsuri pentru atingerea standardelor de calitate numite „starea bună” și „potențialul ecologic bun”, în vederea atingerii acestui deziderat standardizat la nivel european se impun măsuri de îmbunătățire a calității apelor, cum ar fi măsurile de reabilitare ecologică a corpurilor de apă sau renaturarea acestora. Datorită faptului că Directiva Cadru privind Apa 2000/60/EC oferă doar un cadru general de acțiune, la nivel regional și național trebuie dezvoltate strategii concrete care să țină cont de condiționările și specificitatea locală.

Având în vedere lipsa unor metodologii care să fie completate de instrumente concrete de stabilire a stării corpurilor de apă, această metodologie vine să dezvolte un mod practic și eficient de abordare, care se sprijină pe instrumente concrete și mijloace de acțiune pentru îmbunătățirea stării apelor și propunerea unui mod de stabilire a stării/potențialul ecologic a corpurilor de apă de suprafață, care să eficientizeze procesul de dezvoltare a unor programe de măsuri de reabilitare a corpurilor de apă și rezolvarea problemelor prin abordarea pe tipuri specifice de presiuni și calibrate la starea reală a râurilor din Republica Moldova.

Reabilitarea corpurilor de apă este un obiectiv prioritar atât din punct de vedere al eficienței ecologice cât și economice, precum și reprezintă o etapă importantă prin atingerea obiectivului de mediu „starea bună” a corpurilor de apă, care este inclusă în cadrul programului de măsuri, ce este parte componentă a planurilor de gestionare a districtelor bazinelor hidrografice.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Urmare a lacunelor și deficiențelor identificate în procesul de gestionare și monitoring a resurselor de apă și în vederea asigurării transpunerii dinamice a Directivei 2000/60/UE precum și respectării angajamentelor asumate de către Republica Moldova pe plan internațional, se impune necesitatea elaborării și aprobării Metodologiei de clasificare a stării ecologice a apei și potențialul ecologic.

Documentul elaborat stabilește normele de clasificare a stării ecologice a corpurilor de apă de suprafață naturale râuri și lacuri și potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață artificiale și puternic modificate.

Clasificarea stării ecologice și a potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață se efectuează pe baza elementelor de calitate biologice, hidromorfologice și fizico-chimice, și indicatorilor de calitate incluși în acestea, pentru categorii individuale de corpuri de apă, ținând cont de diverse tipuri de ape de suprafață.

Stabilirea stării ecologice și a potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață contribuie la obținerea unei viziuni coerente și complete asupra stării apelor din cadrul fiecărui district hidrografic și contribuie la stabilirea obiectivelor de mediu și la dezvoltarea programelor de măsuri pentru protejarea și remedierea stării ecosistemelor acvatice. În privința ecosistemelor acvatice continentale, stabilirea stării ecologice trebuie să se facă pe baza elementelor de calitate biologice, ținând cont și de indicatorii hidromorfologici, fizico-chimici și de poluanții specifici care influențează și susțin indicatorii biologici.

Problema stării ecologice a ecosistemelor acvatice din Republica Moldova este una de mare actualitate. Râurile mici sunt cele mai numeroase cursuri de apă și joacă un rol deosebit de important. Comunitățile de hidrobionți care se dezvoltă în râurile mici sunt foarte sensibile

la schimbarea condițiilor de mediu.

Numărul mare de localități, dezvoltarea producției industriale și agricole de-a lungul râurilor mici, absența stațiilor de epurare a apelor industriale și menajere, au dus la deversarea directă a apelor uzate în râuri, ceea ce cauzează poluarea râului și respectiv a fluviului Nistru și râului Prut. Poluarea apei cu diferiți compuși chimici provoacă eutrofizarea excesivă a ecosistemelor acvatice, care duce la schimbări rapide ale proprietăților fizico-chimice ale apei. Hidrobionții reacționează rapid la schimbările condițiilor ecologice și sunt bioindicatori cu o sensibilitate înaltă față de modificările fizico-chimice ale mediului și a gradului de încărcare organică. Poluarea antropică a mediului acvatic este una dintre problemele globale de mediu ale societății moderne, și este probabil cel mai important factor de mediu care influențează organismele acvatice și ecosistemele în întregime.

Evaluarea diversității specifice, structurii cantitative, funcționării comunităților de hidrobionți și evoluției calității corpurilor de apă de suprafață au o importanță deosebită în contextul aprecierii contribuției acestora la formarea calității apei fl. Nistru și a r. Prut, care reprezintă sursele principale de suprafață de aprovizionare cu apă a Republicii Moldova

În scopul protecției împotriva oricărei forme de poluare și de refacere a calității apelor de suprafață, clasificarea stării/potențialului ecologic a corpurilor de apă, precum și respectarea obiectivelor de mediu, sunt necesare de a stabili obiective pentru condițiile de referință.

În Metodologie au fost prevăzute obiective de referință pentru clasificarea stării/potențialului ecologic a corpurilor de apă, care au în vedere următoarele:

- abordarea integrată a evaluării calității apei din punct de vedere chimic, biologic și microbiologic;
- coroborarea datelor de calitate a apei cu cele specifice sedimentelor;
- armonizarea cu practica de la nivelul Uniunii Europene în domeniul protecției calității apelor de suprafață curgătoare;
- asigurarea condițiilor de implementare a Directivei Cadru privind Apa 2000/60/EC;
- încadrarea în metodologia adoptată în activitatea de monitoring a apelor de suprafață din cadrul bazinelor hidrografice ale republicii.

În cadrul prezentei Metodologii au fost stabilite condiții de referință specifice pentru tipurile de corpuri de apă de suprafață care reprezintă nivelurile ce urmează să fie atinse prin implementarea programelor de măsuri din planurile de gestionare a bazinelor hidrografice.

Conceptul din spatele abordării privind condițiile de referință este de a stabili astfel de controale, ca un etalon de referință, reprezentând condițiile din corpurile de apă nedeteriorate, față de care pot fi evaluate condițiile din corpurile deteriorate. Într-un context general, condițiile de referință se pot referi la elemente biologice, fizice, chimice sau hidrologice ale mediului. Într-un context mai specific biologic, ele reprezintă statutul așteptat al comunităților biologice în absența stresului provocat de activitățile umane. Ele pot fi aplicate la o singură componentă a biotei, cum ar fi peștii, sau la o combinație de componente.

Este clar că atunci când se utilizează elemente biologice pentru a detecta impactul unui sau mai multor factori de stres, este necesar să se cunoască structura și proprietățile comunităților neperturbate. Condițiile de referință pentru astfel de „comunități de referință” pot fi specifice locului sau pot fi definite la un nivel regional. condițiile de referință

specifice locului reprezintă atributele biologice ale comunității de referință într-un anumit sit (neperturbat). La scară regională, ele reprezintă atribute ale comunității de referință, derivate din datele de observație într-o populație de situri sau estimate prin modelare și alte metode.

Cheia pentru definirea condițiilor biologice de referință este de a avea o idee clară despre starea ecologică dorită a mediului, care va dicta țințele de restaurare și implementarea metodelor de renaturare corespunzătoare fiecărui tip de corp de apă de suprafață. Astfel, dacă sunt definite ca condiții neperturbate în context istoric, niciun fel de condiții de referință „naturale” nu pot exista în mediile actuale. Prin urmare, devine necesară reconstrucția condițiilor potențiale de referință, de exemplu, prin modelare.

Conceptul de ecoregiune este aplicat pe scară largă pentru stabilirea unui cadru larg pentru condițiile de referință.

Stabilirea stării de referință specifice tipului necesită în primul rând stratificarea zonei monitorizate folosind caracteristici zoogeografice și variabile abiotice, cu scopul de a deriva strate cu cea mai mare omogenitate ecologică posibilă.

Unele metodologii aplicate în Europa se bazează pe abordarea „cel mai bun sit disponibil”, care nu pare să fie tocmai în conformitate cu Directivei Cadru privind Apa 2000/60/EC. În cazul corpurilor de apă puternic modificate și artificiale, această abordare este probabil acceptabilă pentru evaluarea potențialului ecologic maxim.

Astfel, condițiile de referință trebuie să fie legată de tipologia corpurilor de apă, iar populația siturilor de referință ar trebui să reprezinte, pe cât posibil, întreaga gamă de condiții care se preconizează să apară în mod natural în cadrul tipului de corp de apă.

Condițiile de referință pentru tipurile de râuri din Republica Moldova va fi descrisă pentru ansamblurile de: macrofite, macronevertebrate, pești și condițiile fizico-chimice care ar fi de așteptat să apară în condiții naturale sau aproape naturale (regimul de curgere și condițiile morfologice). Abordarea stării de referință bazată pe spațiu, metodele de modelare și valorile de împrumut din alte țări (prin analogie) vor fi aplicate în combinație cu recomandările experților din domeniu. Descrierile stării de referință vor fi stabilite utilizând datele de monitorizare disponibile. Se vor folosi atât datele fizico-chimice, cât și datele biologice despre macronevertebrate (sau alte elemente de calitate biologică, dacă sunt disponibile).

Condițiile de referință pentru tipurile de lacuri din Republica Moldova vor fi descrise pentru ansamblurile de macrofite, fauna de nevertebrate, fitobentos, fitoplancton și pești care ar fi de așteptat să apară în condiții naturale sau aproape naturale. Monitorizarea lacurilor din teritoriu este foarte limitată și în principal datele din proiectele de cercetare și sondaje pot fi utilizate în procesul de stabilire a stării de referință. Condițiile de referință pentru tipurile de lacuri existente vor fi derivate folosind toate datele disponibile, în combinație cu aprecierea experților pentru a umple golurile din date.

În acest sens, vor fi stabilite sau revizuite obiectivele de mediu, programul de monitorizare a caracteristicilor hidrologice și modificările hidromorfologice, hidrobiologice și hidrochimice, dar și a activității umane (captarea, utilizarea, evacuarea apelor, etc.), precum și măsurile și acțiunile de bază și suplimentare ce trebuie întreprinse pentru atingerea obiectivelor de mediu și îmbunătățirea sau menținerea statutului corpului de apă, aplicarea excepțiilor de la atingerea obiectivelor de mediu.

Astfel, prevederile stipulate în Metodologie vin să contribuie la consolidarea procesului de monitoring a resurselor de apă, implementarea cu succes a planurilor de gestionare a districtelor bazinelor hidrografice, precum și la preluarea celor mai bune practici aplicabile la nivelul Uniunii Europene.
3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare
Pe marginea problemelor care au stat la baza elaborării proiectului de hotărâre de guvern nu există opțiuni alternative de intervenție, totodată această metodologie este elaborată în temeiul art. 38 alin. (2¹) al Legii apelor nr. 272/2011. De asemenea, elaborarea proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei de clasificare a stării ecologice a apei și potențialul ecologic rezultă din prevederile Planului Național de Acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2024-2027, Capitolul 27 Mediu și schimbări climatice, pct. 36. Respectiv, o altă opțiune alternativă nu a fost identificată, punându-se accent pe necesitatea respectării documentelor strategice naționale, precum și pe faptul că, cadrul legislativ existent la moment în domeniul gestionării și protecției resurselor de apă este imperfect și necesită o ajustare cât mai urgentă. În cazul lipsei unei intervenții legislative, se va periclita tot mai mult starea ecologică actuală a corpurilor de apă din republică. Este de menționat că în Raportul anual 2023 de progres al Comisiei Europene, este reiterată necesitatea de <i>„consolidare a punerii în aplicare și îmbunătățirii legislației, cu accent pe legislația orizontală, protecția naturii, gestionarea apei”</i>, iar la domeniul <i>resurse de apă</i> este remarcată alinierea legislației la Directiva 2000/60/CE de stabilire a unui cadru normativ de politică comunitară în domeniul apei, dar și necesitatea de continuare a alinierii la alte componente din aquis-ul UE. Totodată ținem să menționăm că în procesul de stabilire a stării ecologice și/sau a potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață pentru clasificarea fiecărui corp de apă în categoriile de stare sau potențial foarte bun/bun/moderat/slab sau foarte slab, se consideră obligatoriu efectuarea monitoringului parametrilor biologici de calitate, pentru starea bună sau foarte bună și potențialul ecologic bun sau maxim, precum și trebuie să se includă și monitoringul parametrilor fizico-chimici, iar caracteristicile hidromorfologice se iau în considerare doar în cazurile definirii potențialului ecologic maxim. Responsabilii pentru acest proces trebuie să întocmească un raport, informația căruia va servi pentru elaborarea programului de măsuri pentru următorul ciclu a planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic. O dată cu aplicarea măsurilor prevăzute în planul de gestionare a districtului bazinului hidrografic, starea apelor se va schimba în unele cazuri, ceea ce duce la o reevaluare a unor corpuri de apă și includerea loc în altă categorie de corp de apă. Prin urmare, la fiecare șase ani procesul trebuie revizuit și dezvoltat.
4. Analiza impactului de reglementare
Managementul integrat a fost definit ca procesul care promovează coordonat dezvoltarea și managementul apei, al terenurilor și al resurselor corelate, cu scopul de a maximiza rezultatele bunăstării economice și sociale într-o manieră echitabilă, fără a compromite durabilitatea ecosistemelor vitale. Prin urmare managementul integrat este un proces, care implică mai multe metode, mijloace și tehnologii care trebuie implementate și corelate,

precum și este destinat îmbunătățirii situației socio-economice a omenirii fără a afecta ecosistemele acvatice sau cele care au legătură cu mediul acvatic. Astfel se accentuează interacțiunile existente între ecosisteme, și între utilizatori, mediu și infrastructură. Acesta este un cadru integrat de abordare a problemei care trebuie să se bazeze în implementare pe abordarea de metode integrate și durabile.

Instrumentele de reglementare privitoare în general la utilizare resursei de apă și la limitarea deversărilor apelor uzate sunt elemente cheie pentru dezvoltarea și implementarea unui plan de management integrat al apelor, precum și stabilirea stării corpurilor de apă.

Principiul abordării stării ecosistemelor corpurilor de apă este bazat pe ideea că nici unul dintre sistemele implicate - societate, mediu sau sistemul economic - nu poate fi sacrificat, toate fiind esențiale. Astfel, principalele argumente în favoarea gestionării ecosistemice a corpurilor de apă ar fi: motivația etică (datoria noastră față de generațiile viitoare); menținerea resurselor existente și a cadrului de viață; interes practic (calitatea apei, controlul viiturilor, controlul eroziunii, menținerea speciilor faunistice valoroase din punct de vedere ecologic etc.); valoare economică (pescuit, turism etc); valoare estetică, peisagistică și de spațiu recreativ, a cursurilor de apă; educația și cercetarea științifică.

În procesul de stabilire a stării corpurilor de apă, este vital de a fi luat în considerare aspectul că strategia de monitorizare și dezvoltare necesită adesea ajustări în timp, pe măsură ce se impune reevaluarea informațiilor. Dinamica informațiilor impune o regândire periodică a strategiei de colectare a datelor și a activităților de monitoring, care decurg din acestea, în scopul actualizării abordării. Această dinamică nu trebuie să negligeze continuitatea în timp a seriilor de măsurători, necesare detectării tendinței semnificative și realiste a stării corpurilor de apă din republică.

Monitorizarea calității apelor constituie un suport vital pentru orice program de management al apelor și este definită ca o activitate integrată de evaluare a caracteristicilor fizice, chimice și biologice ale apei, în relație cu condițiile de sănătate umană, și cele ecologice, raportate la o utilizare destinată apei.

Stabilirea stării ecologice și a potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață contribuie la obținerea unei viziuni coerente și complete asupra stării apelor din cadrul fiecărui district hidrografic și contribuie la stabilirea obiectivelor de mediu și la dezvoltarea programelor de măsuri pentru protejarea și remedierea stării ecosistemelor acvatice. Deci, prevederile stipulate în Metodologie vin să contribuie la consolidarea procesului de monitoring a resurselor de apă, implementarea cu succes a planurilor de gestionare a districtelor bazinelor hidrografice, precum și la preluarea celor mai bune practici aplicabile la nivelul Uniunii Europene.

Astfel, se impune un management integrat a resurselor de apă din republică care să recreeze o balanță între dezvoltare și mediu, între sociosistem și ecosistem.

4.1. Impactul asupra sectorului public

În prevederile proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei de clasificare a stării ecologice a apei și potențialul ecologic s-au luat în considerare pe lângă cerințele tehnice și ecologice, și valorile politice, economice, sociale și culturale. Definirea obiectivelor de mediu pentru trebuie să înceapă cu o evaluare a condiției reale a stării ecologice și/sau a potențialului ecologic a corpurilor de apă din republică.

Pentru clasificare a stării/potențialului ecologic a corpurilor de apă este necesar de a fi analizate presiunile care au un impact minor sau semnificativ asupra resurselor de apă.

Principalele presiuni sunt reprezentate de sursele de poluare difuză, sursele de poluare punctiforme, captările de apă și în special modificările hidromorfologice care pot avea efect direct asupra resurselor de apă prin deteriorarea stării ecologice a apelor. Astfel, pentru corpurile de apă de suprafață, se consideră că impactul semnificativ va induce riscul neatingerii obiectivelor de mediu. Aceasta presupune înțelegerea naturii impactului provocat de o anumită presiune și aplicarea unor metode specifice de monitorizare ori evaluare a relației dintre presiune și impact.

O presiune biologică poate avea un efect direct, calitativ și/sau cantitativ, asupra ecosistemelor acvatice (de exemplu: pescuitul sau introducerea unor specii alohtone). Presiunile hidromorfologice însă, au cel mai variat efect asupra unui corp de apă deoarece pe baza modificărilor hidromorfologice corpurile de apă naturale devin corpuri de apă puternic modificate

Totodată, în unele cazuri impactul poate fi identificat destul de ușor, prin inventarierea datelor de monitoring. În alte cazuri se impune dezvoltarea unor analize mai detaliate bazate pe estimări sau rulări de programe de modelare. Pentru toate cazurile descrise în metodologie există atât efecte pozitive cât și efecte negative. Pentru a stabili limita de la care o presiune este considerată semnificativă, adică dacă datorită acestei presiuni apele de suprafață nu ating „starea bună”, se va efectua o analiză a presiunilor și impactului pe baza recomandărilor Directivei Cadru privind Apa 2000/60/EC și a metodologiilor naționale, însă se va ține cont și de condițiile locale.

De asemenea, trebuie creat un cadru legal, administrativ și economic care să dea posibilitatea sectorului public și privat, voluntarilor și publicului larg să-și aducă propria contribuție la prevenirea presiunilor și riscurilor, precum și reducerea impactului negativ asupra stării ecologice a corpurilor de apă, și nu în ultimul rând asupra ecosistemelor acvatice și terestre.

Pentru identificarea mecanismelor de implementare vor fi luate în considerare condițiile locale și instrumentele de luare a deciziei disponibile. Pentru acest scop se va dezvolta o politică a informației care să acopere situațiile de risc și să faciliteze accesul publicului la procesul de luare a deciziei, deoarece restaurarea unor funcții ecologice multiple a unui corp de apă poate implica acțiuni asupra albiei minore, albiei majore și chiar a teraselor sau versanților adiacenți sau a altor zone limitrofe. În metodologie sunt stipulate criteriile de stabilire a stării/potențialului ecologic pentru corpurile de apă. Astfel odată stabilit un consens cu privire la atingerea stării ecologice dorite „starea/potențialul bun”, atenția se va îndrepta spre identificarea constrângerilor și limitărilor de acțiuni pentru implementarea măsurilor de restaurare/renaturare a corpului de apă. Această etapă este foarte importantă deoarece oferă informații necesare în procesul de integrare a valorilor tehnice, ecologice, economice, sociale și politice. Constrângerile tehnice se referă la disponibilitatea datelor și a tehnicilor de renaturare. Constrângerile non-tehnice sunt date de condiționările de ordin financiar, politic, instituțional, legal, social și cultural, dar și de cele legate de posibilele conflicte referitoare la folosința prezentă și viitoare a apei sau zonei corpului de apă. Oricare din aceste condiționări poate altera, amâna sau chiar stopa eforturile de renaturare a corpurilor de apă care are ca scop de a aduce toate tipurile de apă la „starea bună”. Definirea

concretă a obiectivelor, planificarea, proiectarea și implementarea acțiunilor de renaturare trebuie să respecte un anumit buget stabilit. Există cazuri în care fondurile sunt insuficiente pentru lucrările propuse. În general această problemă poate apărea acolo unde lucrările de renaturare sunt complexe, extinse și de durată. O problemă de ordin financiar dar și instituțional rezultă datorită faptului că în general măsurile de renaturare implică instituții publice, dar și private, iar modalitățile diferite de organizare și birocrăția pot întârzia implementarea acțiunilor și astfel pot duce la creșterea costului. De aceea este foarte important ca aceste posibile probleme să fie luate în seamă pentru a putea reduce efectele negative. Alte constrângeri importante sunt reprezentate de seturile de avize și autorizații sau alte instrumente de reglementare în funcție de scara măsurilor, constrângerile legale pot varia de la cele locale și regionale, la cele naționale sau internaționale.

Utilizarea apei sau a terenului poate reprezenta o problemă serioasă ce necesită o abordare integrată și chiar o educare a stakeholderilor și a publicului larg cu privire la inițiativa de renaturare și atingerea stării calitative și cantitative a corpurilor de apă.

Autoritățile trebuie să se asigure că informarea referitoare la măsurile ce vor fi implementate prin intermediul planurilor de gestionare a districtului bazinului hidrografic vor fi transparente și ușor accesibile publicului. Acest obiectiv poate fi dobândit prin mijloace de bază ca educarea publicului cu privire la importanța unui management preventiv și efectele distrugătoare ale corpurilor de apă, educare care poate începe în școli, se poate continua prin informări prin mijloacele uzitate în fiecare loc în parte sau prin însemne locale care să amintească oamenilor de importanța protecției resurselor de apă.

Pentru a veni în ajutorul populației sau a autorităților locale, instituțiile de gestionare a resurselor de apă pot publica și disemina ghiduri practice despre acțiunile ce se impun în cazul apariției unei presiuni și riscuri asupra corpurilor de apă ce pot compromite starea/potențialul ecologic.

Prin toate aceste mijloace, publicul este încurajat să informeze autoritățile de gestionare resurselor de apă despre presiunile și riscurile asupra corpurilor de apă.

Participarea publicului presupune un proces continuu de informare, consultare și participare activă a publicului în următoarele subiecte: starea actuală a apelor din bazinele hidrografice, stabilirea obiectivelor de mediu, elaborarea și revizuirea planurilor de gestionare a districtelor bazinelor hidrografice și stabilirea și implementarea programelor de măsuri în bazinele hidrografice.

Stabilirea stării ecologice și a potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață contribuie la obținerea unei viziuni coerente și complete asupra stării apelor din cadrul fiecărui district hidrografic și contribuie la stabilirea obiectivelor de mediu și la dezvoltarea programelor de măsuri pentru protejarea și remedierea stării ecosistemelor acvatice.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei de clasificare a stării ecologice a apei și potențialul ecologic nu va necesita alocarea unor mijloace financiare suplimentare de la bugetul de stat.

În cadrul prezentei Metodologii au fost stabilite condiții de referință specifice pentru tipurile de corpuri de apă de suprafață care reprezintă nivelurile ce urmează să fie atinse prin implementarea programelor de măsuri din planurile de gestionare a bazinelor hidrografice.

Totodată ținem să menționăm că în procesul de stabilire a stării ecologice și/sau a potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață pentru clasificarea fiecărui corp de apă în categoriile de stare sau potențial foarte bun/bun/moderat/slab sau foarte slab, se consideră obligatoriu efectuarea monitoringului parametrilor biologici de calitate, pentru starea bună sau foarte bună și potențialul ecologic bun sau maxim, precum și trebuie să se includă și monitoringul parametrilor fizico-chimici, iar caracteristicile hidromorfologice se iau în considerare doar în cazurile definirii potențialului ecologic maxim. Responsabilii pentru acest proces trebuie să întocmească un raport, informația căruia va servi pentru elaborarea programului de măsuri pentru următorul ciclu a planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic. O dată cu aplicarea măsurilor prevăzute în planul de gestionare a districtului bazinului hidrografic, starea apelor se va schimba în unele cazuri, ceea ce duce la o reevaluare a unor corpuri de apă și includerea loc în altă categorie de corp de apă. Prin urmare, la fiecare șase ani procesul trebuie revizuit și dezvoltat.

În conformitate cu prevederile Regulamentului privind monitorizarea și evidența sistematică a stării apelor de suprafață și a apelor subterane aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 932/2013, se stabilește anual un program de monitoring de supraveghere și un program de monitoring operațional care este finanțat din sursele bugetului de stat. În anumite cazuri suplimentar vor fi stabilite programe de monitoring de investigare.

De asemenea ținem să informăm că în conformitate cu prevederile Legii apelor nr. 272/2011, Hotărârile guvernului nr. 866/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de elaborare și de revizuire a Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic și Hotărârea Guvernului nr. 932/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea și evidența stării apelor de suprafață și subterane aprobat prin, rezultatele monitorizării se prezintă și sunt utilizate în elaborarea planurilor de gestionare a districtelor bazinelor hidrografice pentru formularea obiectivelor de mediu pentru corpurile de apă, precum și selectarea programelor de măsuri care este și o decizie politică. Prin urmare, alegerea programelor de măsuri este bazată pe sincronizare, disponibilitate de resurse umane și financiare, acceptare socială și ambiții politice.

În Republica Moldova, în primul rând, se remarcă o limitare a conștientizării la nivel politic a importanței unui bun management al resurselor de apă, iar investițiile în domeniul apelor sunt relative reduse și nu primesc suficientă atenție în bugetele naționale. Abordarea sectorială a gestionării apelor a dominat și încă este destul de larg răspândită, aceasta însă conduce la dezvoltarea managementului fragmentat și necoordonat al resurselor de apă. În majoritatea țărilor, gestionarea resurselor de apă se face într-un sistem centralizat, prin coordonarea activităților de sus în jos la nivel administrativ sau național. Cauzele majore ale deteriorării calitative și cantitative ale resursei de apă sunt de multe ori foarte explicite și se reflectă în activități directe asupra sistemelor acvatice, însă nu pot fi uitate cauze indirecte precum lipsa de resurse financiare, natura fragmentată a serviciilor hidrologice și numărul insuficient de cadre calificate.

Astfel în metodologie sunt prevăzute prevederi ce țin de utilizarea măsurilor de renaturare a corpurilor de apă ce implică analizarea efectelor restaurării ecologice asupra folosințelor existente în procesul de atingere a stării bune a corpului de apă, pe când celelalte măsuri iau în considerare mutarea sau înlăturarea totală a unor folosințe specifice.

Pentru evaluarea fezabilității tehnice a acestor măsuri trebuie luate în considerare

aspectele teoretice, practice și tehnice ale implementării acestora. Considerațiile referitoare la costuri vor fi făcute ulterior. Important este găsirea mijloacelor alternative de atingere a stării bune și analizarea constrângerilor de ordin social. Totodată trebuie definit dacă aceste măsuri reprezintă o alternativă realizabilă cu rezultate ecologice mai bune și dacă ele nu provoacă la rândul lor alte probleme de mediu (inclusiv peisaj, situri arheologice, geologice ș.a.). Având în vedere că aceste măsuri pot viza pierderi economice trebuie analizată scara efectelor. Uneori analiza la scară locală nu oferă suficiente informații și atunci este necesară lărgirea ariei de studiu la nivel regional, de bazin hidrografic, național sau chiar internațional.

Măsurile alternative care sunt considerate tehnic fezabile și care reprezintă o alternativă de mediu mai bună devin apoi subiectul unei analize economice pentru a se estima dacă implementarea lor nu presupune costuri disproporționate. Analiza se va axa pe costuri financiare sau costuri economice, însă aspectele de mediu sau sociale pot face parte din analiza motivației costurilor. Există două metode de analiză a costurilor și anume compararea costurilor alternative și compararea costurilor și beneficiilor.

Costurile de mediu și beneficiile provenite din atingerea unei stări ecologice mai bune trebuie să fie comparabile. Pentru a trece acest test nu este suficient să se demonstreze că beneficiile sunt mai mari decât costurile, diferența dintre acestea trebuie să fie evidentă. Dacă starea bună a apelor în cazul corpurilor cu alterări fizice nu este asigurată prin implementarea măsurilor alternative, atunci corpul de apă este desemnat ca puternic modificat (sau artificial), în caz contrar, corpul de apă va fi desemnat ca natural. Pentru a rezolva această problemă sunt necesare analize ale situației curente și ale țințelor propuse și abia apoi listarea și selectarea de măsuri care să corespundă obiectivelor, atât din punct de vedere al cerințelor tehnice, cât și al limitărilor economice. Scopul proiectului este cercetarea metodelor și mijloacelor de acțiune pentru îmbunătățirea stării apelor și propunerea unui mod de lucru care să eficientizeze procesul de dezvoltare a unor programe de măsuri de reabilitare a apelor și rezolvarea problemelor prin abordarea pe tipuri specifice de presiuni.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Crearea unui cadru legal, administrativ și economic care să dea posibilitatea sectorului public și privat, voluntarilor și publicului larg să-și aducă propria contribuție la prevenirea presiunilor și riscurilor, precum și reducerea impactului negativ asupra stării ecologice a corpurilor de apă, și nu în ultimul rând asupra ecosistemelor acvatice și terestre.

O problemă de ordin financiar dar și instituțional rezultă datorită faptului că în general măsurile de restaurare a corpurilor de apă implică instituții publice, dar și private, iar modalitățile diferite de organizare și birocrăția pot întârzia implementarea acțiunilor și astfel pot duce la creșterea costului. De aceea este foarte important ca aceste posibile probleme să fie luate în seamă pentru a putea reduce efectele negative de implementarea a măsurilor de restaurare/renaturare a corpului de apă cu scopul de a atinge starea ecologică necesară „starea/potențialul bun”.

4.4. Impactul social

Importanța protecției ecosistemelor rezultă în principal din câteva deziderate complexe:

- asigurarea condițiilor de mediu favorabile pentru om, în special prin resurse de

calitate (apă, aer, sol, energie etc) precum și prin condiții sociale și estetice de calitate;

- conservarea geofondului de o importanță specială în condițiile perspectivelor ingineriei ecologice, ceea ce implică în primul rând salvarea de la dispariție a speciilor rare;
- conservarea resurselor vitale pentru om și natură -apă, aer, sol- care deși în mare parte sunt regenerabile, sunt degradabile local, adesea ireversibil.

Căile de protecție a ecosistemelor reprezintă conduite de urmat pentru toți cei ce realizează lucrări de orice categorie, și în particular construcții hidrotehnice care au inevitabil numeroase forme de impact asupra mediului natural, iar pentru protecția ecosistemelor naturale trebuie respectate câteva reguli de principiu.

În primul rând vorbim de obținerea, prin măsurători adecvate a proiectării, executării, exploatarei și abandonării lucrărilor, cu efecte negative minime convenabile sau acceptabile. În al doilea rând este vorba de prevederea de măsuri compensatorii, complementare și colective care să amelioreze starea mediului natural, contrabalansând efectele nefavorabile inevitabile.

Pentru a stabili când un set de măsuri constituie o abordare ecosistemică, a fost necesară dezvoltarea unor criterii de evaluare orientate pe o înțelegere integrată care au în vedere corelarea unor sisteme aparținând celor trei categorii de interese: social, economic și de mediu. Aceste măsuri se bazează pe acțiuni care sunt concomitent ecologice, anticipative și etice în raport cu cadrul natural.

Esența abordării ecosistemice este aceea că unește factorul uman cu ecosistemul din care face parte.

Obiectivele gestionării integrate a ecosistemelor acvatice pot fi grupate în jurul a trei idei esențiale. În primul rând este vorba despre o trecere de la o gestionare a satisfacției folosințelor, la o gestionare integrată a cererii și a resursei, la o scară corespunzătoare impactului intervenției antropice.

Gestionarea ecosistemelor acvatice trebuie să acopere o scară de probleme mult mai largă decât utilizarea pe criterii economice a unor resurse (apă, substrat litologic al albiei, specii floristice sau faunistice etc.), pe baza cunoașterii faptului că gestionarea rezonabilă a unui hidrosistem garantează acestuia reînnoirea și menținerea potențialului.

O abordare sistemică trebuie să se bazeze pe dezvoltarea unei analize cuprinzătoare, atât tehnice cât și ecologice și economice, care să fie parte a planului de măsuri (și în funcție de care să se prioritizeze măsurile), deoarece influența intervențiilor asupra ecosistemelor are de cele mai multe ori spații de propagare și efecte în timp mult superioare suprafeței afectate de lucrări sau perioadei de execuție a lucrărilor.

Apa reprezintă o condiționare critică, dar de multe ori uitată, atunci când vorbim de dezvoltare durabilă. Fără progres în domeniul managementului resurselor de apă nu putem înregistra un progres în dezvoltare economică generală. Apa este un element cheie pentru îmbunătățirea condițiilor de viață, reducerea mortalității și morbidității, creșterea productivității agricole, dezvoltarea economică, în special în sectorul hidroenergetic, și asigurarea integrității ecosistemelor. Efectele cele mai frecvente cauzate de inundații, secete și boli se reflectă pregnant în mediul social și economic. Resursele de apă potabilă ale lumii

sunt sub o presiune crescândă.

Ca orice sistem natural, apa beneficiază de un mecanism de renaturare. Dacă omul ar oferi și cea mai mică șansă sistemelor acvatice, beneficiile s-ar întoarce la el înzecit. Apa va putea să-și restabilească funcțiunile vitale și să susțină dezvoltarea ecosistemelor dependente și dezvoltarea societății umane în toate sferele ei de acțiune. Prin urmare, omul ar fi beneficiarul final, dar și poate cel mai important al unei resurse de calitate.

Problema este că tocmai omul, în ignoranța acceleratului proces de dezvoltare socio-economică din ultimele secole, a degradat resursele de apă și prin aceasta a degradat condițiile de viață. Alterările vizibile azi au deja efecte importante asupra cantității și calității resurselor de apă, lucru care ne face conștienți că pe viitor, prin lipsa unei direcții de acțiune cu caracter reparator, rezultatele pot deveni dramatice. Astfel au devenit de actualitate concepte precum dezvoltarea durabilă a resurselor de apă. Dezvoltate la nivel global la sfârșitul secolului trecut, principiile generale ale managementului integrat al resurselor de apă își găsesc treptat cadru legislativ și instituțional în fiecare țară care înțelege importanța gestionării resurselor naturale astfel încât să ofere și generațiilor următoare un mediu de dezvoltare de calitate.

În numeroase țări principalele probleme de mediu, fie că sunt referitoare la poluare, eroziune sau reducerea biodiversității, au legătură cu starea ecologică a apei. Dacă resursele de apă nu sunt gestionate corect și protejate, acestea nu vor putea susține dezvoltarea comunităților umane. Managementul integrat al apelor își dorește facilitarea obținerii unui echilibru între activitățile și obiectivele economice și sociale și dezvoltarea durabilă a mediului.

Stabilirea stării ecologice și a potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață contribuie la obținerea unei viziuni coerente și complete asupra stării apelor din cadrul fiecărui district hidrografic și contribuie la stabilirea obiectivelor de mediu și la dezvoltarea programelor de măsuri pentru protejarea și remedierea stării ecosistemelor acvatice. Astfel, prevederile stipulate în Metodologie vin să contribuie la consolidarea procesului de monitoring a resurselor de apă, implementarea cu succes a planurilor de gestionare a districtelor bazinelor hidrografice, precum și la preluarea celor mai bune practici aplicabile la nivelul Uniunii Europene.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul de act normativ nu se referă la afectarea datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Egalitatea sexelor este un concept care trebuie să înceapă de la acest nivel, eliberând femeia de unele sarcini, oferindu-i astfel șansa de emancipare pentru a putea avea mai mult timp pentru implicarea în alte activități ale colectivității în care trăiește, chiar în procesul de gestionare a apelor la nivelele cele mai superioare.

Măsurile propuse în proiectul de hotărâre de Guvern vizează accesul tuturor persoanelor la resurse de apă de calitate pentru satisfacerea nevoilor de bază. Managementul integrat propune soluții pentru rezolvarea presiunilor și riscurilor prin intervenții umane structurate, colective și coerente, planificate la nivel de district hidrografic.

4.5. Impactul asupra mediului

Poluarea apei poate avea cauze naturale, însă de cele mai multe ori cauzele sunt de natură

antropică. Pe lângă rolul de a asigura nevoile de bază ale vieții și continuitatea activităților economice, apa acționează ca un mediu de colectare și ca un mecanism de transport pentru reziduuri casnice, agricole și industriale. Deteriorarea calității apei cauzată de poluare influențează posibilitățile de utilizare a apei, punând în pericol sănătatea oamenilor și funcționarea ecosistemului acvatic, deci reducerea utilizării efective și creșterea competiției pentru o apă cu calitate adecvată.

Nu trebuie însă uitată o altă cauză a necesității impunerii unei politici adecvate de management a apelor și anume punerea în practică, uneori fără a gândi bine sau deloc consecințele asupra mediului, a unor proiecte mari de construcție de lacuri de acumulare, sisteme de protecție împotriva inundațiilor, de irigații și de producere de hidroenergie. În principiu, soluțiile de asigurare a serviciilor de apă au avut la bază estimările asupra creșterii numerice a populației, a producției industriale și agricole, a nivelului de dezvoltare socială și economică în ansamblu.

Majoritatea proiectelor de infrastructură nu au luat însă în calcul condiționările privind efectele negative pe care aceste lucrări le pot avea asupra mediului înconjurător.

Chiar pescuitul și culturile acvatice pot distruge ecosistemul acvatic, dezvoltarea lor trebuind să urmărească limitarea impactului asupra mediului.

Agricultura își aduce și ea contribuția la deteriorarea ecosistemelor și nu numai. Astfel, utilizarea apei neresponsabilă și care nu corespunde unei stări chimice bune în agricultură are ca efecte negative asupra solului prin distrugerea structurii acestuia. Un mare impact asupra solului prin utilizarea apei necorespunzător este degradarea solului fiind vizibilă pe circa 30% din suprafețele irigate ale globului. Efectele degradării solului se resimt direct, în scăderea productivității agricole la hectar însă, în numeroase cazuri, și indirect, de exemplu prin colmatarea lacurilor aducându-l la un potențial ecologic slab.

Zootehnia reprezintă un alt sector care impune o regândire a activităților și a managementului acestora. Faptul că resursele de apă din unele zone lasă de dorit din punct de vedere calitativ reprezintă un factor restrictiv pentru zootehnie. Totodată depozitarea improprie a reziduurilor provenite din zootehnie poate duce la o poluare a surselor de alimentare cu apă de băut resimțită atât de animale, cât și de oameni.

Efectele schimbărilor climatice vor impune o mai bună gestionare a resurselor de apă deoarece temperaturile mai mari și precipitațiile mai reduse vor duce la scăderea resurselor de apă, dar creșteri ale cerințelor de apă. Aceste efecte pot cauza deteriorări ale calității corpurilor de apă, modificând balanța între cerere și resursă.

Cauzele majore ale deteriorării calitative și cantitative ale resursei de apă sunt de multe ori foarte explicite și se reflectă în activități directe asupra sistemelor acvatice, însă nu pot fi uitate cauze indirecte precum lipsa de resurse financiare suficiente, natura fragmentată a serviciilor hidrologice și numărul insuficient de cadre calificate.

Prin urmare, problemele majore ce afectează calitatea apei râurilor și lacurilor, într-o ordine variabilă, în funcție de situație sunt: tratarea inadecvată a apei menajere, controlul insuficient al descărcărilor de ape uzate industriale, distrugerea bazinelor de recepție prin eroziune, defrișare, deșertificare, și numeroase practici agricole cu efecte negative. Acestea duc la scurgerea de nutrienți și pesticide și astfel ecosistemele acvatice sunt afectate, iar organismele vii din apele dulci sunt amenințate. În anumite circumstanțe, ecosistemele acvatice sunt deranjate și de proiectele de dezvoltare a resurselor de apă: baraje, derivări de

debite, diguri, instalații și scheme de irigații.

Multe din aceste probleme au apărut ca urmare a unui model de dezvoltare care este distructiv din punct de vedere al mediului și dintr-o lipsă a conștiinței publice și a educației pentru protejarea resurselor de apă de suprafață și subterane.

Stabilirea stării ecologice și a potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață contribuie la obținerea unei viziuni coerente și complete asupra stării apelor din cadrul fiecărui district hidrografic și contribuie la stabilirea obiectivelor de mediu și la dezvoltarea programelor de măsuri pentru protejarea și remedierea stării ecosistemelor acvatice.

Un astfel de plan este un instrument care asigură planificarea permanentă și integrată a funcțiilor și utilizărilor resursei de apă, dar specifică clar principiile de organizare și controlează activitățile de investiții sau alte activități care afectează buna funcționare a sistemului hidrologic. Aceasta reprezintă o condiție de bază pentru asigurarea echilibrului între funcțiile naturale, sociale, culturale și economice ale unui bazin hidrografic.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Proiectul de act normativ nu a identificat alte impacturi și informații relevante.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Proiectul național are drept scop continuarea procesului de armonizare legislativă pe segmentul protecției și managementului integrat al apelor, prin avansarea gradului de transpunere a prevederilor Directivei 2000/60/CE, având ca scop continuitatea armonizării legislației RM cu legislația UE în domeniul mediului înconjurător, în speță, pe segmentul protecției apelor fiind elaborat în vederea implementării . 38 alin. (2¹) al Legii apelor nr. 272/2011, act național armonizat cu Directiva 2000/60/CE.

În acest context, menționăm că transpunerea și implementarea Directivei 2000/60/UE este importantă în scopul realizării angajamentelor Republicii Moldova, ce rezultă din Titlul IV „Cooperarea economică și alte tipuri de cooperare sectorială”, Capitolul 16 „Mediul înconjurător”, Anexa XI ale Acordului de Asociere RM-UE.

Pentru a demonstra gradul de compatibilitate a proiectului hotărârii Guvernului privind metodologia de identificare și desemnare a corpurilor de apă de suprafață ca fiind artificiale sau puternic modificate cu Directiva 2000/60/UE a fost elaborat tabelul de concordanță.

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul hotărârii Guvernului privind metodologia de clasificare a stării ecologice a apei și potențialul ecologic, transpune prevederile Directivei 2000/60/CE a Parlamentului și a Consiliului din 23.10.2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei.

Astfel, prevederile Metodologiei stabilesc domeniul de reglementare al acesteia, care se referă la stabilirea modalităților de clasificare și evaluarea a stării/potențialului ecologic a corpurilor de apă, în conformitate cu prevederile Directivei Cadru privind Apa 2000/60/EC.

De asemenea, proiectul de act normativ preia și armonizează și unele elemente ale Anexei nr. II (pct. 1.1 și pct. 1.3) din Directivă, în special ceea ce ține de stabilirea condițiilor de referință a corpurilor de apă pentru evaluarea și atribuirea corpurilor de apă la o stare/potențial ecologic, precum și de a se stabili obiective de mediu și măsuri pentru a

atinge o stare ecologică foarte bună sau un potențial ecologic maxim.

Totodată, pct. 4, din Metodologie introduce definițiile „stare ecologică”, „stare ecologică bună” „potențial ecologic bun” și „stare chimică bună” în conformitate cu **art. 2 pct. 21, 22, 23 și 24** din Directiva 2000/60/CE.

Proiectul hotărârii de Guvern privind Metodologia de clasificare a stării ecologice a apei și potențialul ecologic preia și armonizează **pct. 1.1.1., pct. 1.1.2., pct. 1.1.5., tab. 1.2., tab. 1.2.1., tab. 1.2.2., tab. 1.2.5., pct. 1.2.6., pct. 1.3. pct. 1.3.4., pct. 1.3.6., pct. 1.4.1., pct. 1.4.2. și pct. 1.4.3. din Anexa V** la Directiva 2000/60/CE.

Necesitatea clasificării apelor de suprafață prin evaluarea stării ecologice sau a potențialului ecologic și a stării chimice a apelor de suprafață sunt stipulate și în ghidurile nr. 10 și nr. 13 din cadrul Strategiei Comune de Implementare a Directivei 2000/60 CE de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei. Astfel, se transpun criteriile de implementare și de punere în aplicare coerentă și armonioasă a prezentei directive în actul normativ național. Anexa V DCA, Tabelul 1.1, definește în mod explicit elementele de calitate care trebuie utilizate pentru evaluarea stare/potențial unde sunt furnizate liste separate pentru râuri (secțiunea 1.1.1) și lacuri (secțiunea 1.1.2). Secțiunea 1.1.5 specifică că elementele de calitate pentru clasificarea corpurilor de apă puternic modificate și artificiale sunt cele relevante pentru oricare dintre cele patru categorii de apă de suprafață se aseamănă cel mai mult cu corpul de apă puternic modificat sau artificial. Listele de elemente de calitate pentru fiecare categorie de apă de suprafață sunt subdivizate în 3 grupe de „elemente”: (1) elemente biologice, (2) elemente hidromorfologice care susțin elementele biologice; și (3) elemente chimice și fizico-chimice care susțin elementele biologice. Elementele de calitate chimică și fizico-chimică care susțin elementele biologice includ:

- Elemente generale de calitate fizico-chimică (specificate în anexa V, tabelul 1.1 din directivă);
- Poluanți specifici neprioritari identificați de statele membre ca fiind evacuați în cantități semnificative; și
- Poluanți prioritari specifici ca fiind evacuați (specificați în anexa X la directivă care este transpusă în anexa nr. 5 din Regulamentul cu privire la cerințele de calitate a mediului pentru apele de suprafață aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 890/2013.)

Proiectul național are drept scop continuarea procesului de armonizare legislativă pe segmentul protecției și managementului integrat al apelor, prin avansarea gradului de transpunere a prevederilor Directivei 2000/60/CE, având ca scop continuitatea armonizării legislației RM cu legislația UE în domeniul mediului înconjurător, în speță, pe segmentul protecției apelor fiind elaborat în vederea implementării . 38 alin. (2¹) al Legii apelor nr. 272/2011, act național armonizat cu Directiva 2000/60/CE.

În acest context, menționăm că transpunerea și implementarea Directivei 2000/60/UE este importantă în scopul realizării angajamentelor Republicii Moldova, ce rezultă din Titlul IV „Cooperarea economică și alte tipuri de cooperare sectorială”, Capitolul 16 „Mediul înconjurător”, Anexa XI ale Acordului de Asociere RM-UE.

Pentru a demonstra gradul de compatibilitate a proiectului hotărârii Guvernului privind metodologia de identificare și desemnare a corpurilor de apă de suprafață ca fiind artificiale

sau puternic modificate cu Directiva 2000/60/UE a fost elaborat tabelul de concordanță.
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
În conformitate cu prevederile Directivei Cadru privind Apa 2000/60/EC și ale altor directive din domeniul apei este necesară modernizarea și dezvoltarea Sistemului Național de Monitoring Integrat al Apelor, ce reprezintă o etapă importantă în atingerea obiectivului comun reprezentat de „starea bună” a apelor. În conformitate cu anexa V din Directiva Cadru privind Apa 2000/60/EC, informațiile furnizate de sistemul de monitoring al apelor de suprafață sunt necesare inclusiv pentru clasificarea stării corpurilor de apă (având în vedere atât starea ecologică, cât și cea chimică); proiectarea eficientă a viitoarelor programe de monitoring; evaluarea schimbărilor pe termen lung datorită cauzelor naturale și activităților antropice; estimarea încărcărilor de poluanți transfrontalieri; evaluarea schimbărilor în starea corpurilor de apă identificate ca fiind la risc, ca răspuns la aplicarea măsurilor de îmbunătățirea sau prevenire a deteriorării; stabilirea cauzelor datorită cărora corpurile de apă nu vor atinge obiectivele de mediu și a impactului poluărilor accidentale; evaluarea conformității cu standardele și obiectivele ariilor protejate; cuantificarea condițiilor de referință pentru apele de suprafață. Starea chimică bună a apelor de suprafață reprezintă starea chimică cerută în scopul atingerii obiectivelor de mediu pentru apele de suprafață prevăzute în articolul 4(1)(a) din directivă, aceasta însemnând starea chimică atinsă de un corp de apă de suprafață în care nivelul concentrațiilor de poluanți nu depășește valoarea standardelor de calitate a mediului, stabilite în anexa IX și sub Art. 16 (7) ale DCA, precum și în cadrul altor acte legislative comunitare ce stabilesc astfel de standarde la nivelul Comunității (Directiva 2013/39/UE). Standardele de calitate pentru mediu sunt definite drept concentrațiile de poluanți sau grupe de poluanți din apă, sediment sau biotă, care nu trebuie depășite în vederea asigurării protecției sănătății umane și a mediului acvatic. Starea ecologică este definită de elementele de calitate indicate în Anexa V a Directivei Cadru Apă (transpusă prin Legea Apelor nr. 272/2011), respectiv elementele de calitate biologice, elementele hidromorfologice, elemente fizico-chimice generale și poluanții specifici (sintetici și nesintetici). În proiectul de act normativ național au fost luate în considerare necesitățile în vederea implementării legislației UE. Totodată în proiectul de act normativ național au fost luate stipulate și prevederile menționate în ghidurile nr. 10 (Râu și lacuri – Tipologie, condiții de referință și sisteme de clasificare) și nr. 13 (Abordarea generală a clasificării a stării ecologice și a potențialului ecologic) din cadrul Strategiei Comune de Implementare a Directivei 2000/60 CE de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei. Din aceste ghiduri au fost elaborate anexele nr. 3 și 9 – 13 la Metodologia privind clasificarea stării ecologice a apei și potențialul ecologic a corpurilor de apă. Astfel, se transpun criteriile de implementare și de punere în aplicare coerentă și armonioasă a prezentei directive în actul normativ național.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul de inițiere a elaborării proiectului a fost publicat și poate fi accesat pe

pagina web oficială a Ministerului Mediului (compartimentul „<i>Transparența decizională</i>”, directoriul <i>Anunțuri de inițiere a elaborării deciziilor</i>”) și pe portalul guvernamental particip.gov.md - https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-hotararii-de-guvern-pentru-aprobarea-metodologiei-de-clasificare-a-starii-ecologice-a-corpurilor-de-apa/12317. La 16.09.2024 proiectul a fost lansat în avizare oficială, fiind plasat inclusiv pe portalul guvernamental particip.gov.md - https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13197 La 15.10.2024 proiectul a fost trimis pentru efectuarea expertizei anticorupție, iar la data de 22.10.2024 a fost trimis pentru efectuarea expertizei juridice, fiind plasat inclusiv pe portalul guvernamental particip.gov.md - https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13405
7. Concluziile expertizelor Urmare a lansării proiectului în procesul de avizare a fost supus expertizei de compatibilitate, iar prin scrisoarea nr. 31/02-126-11091 din 04.10.2024, Centrul de Armonizare a Legislației a remis avizul cu propuneri, care au fost luate în considerare la definitivarea proiectului. Concluzia declarației de compatibilitate este următoarea: „Ca urmare a expertizei de compatibilitate realizate, în procesul de definitivare a proiectului național vor fi ajustate instrumentele de armonizare, conform obiecțiilor formulate în Declarația de compatibilitate.” Proiectul hotărârii a fost supus expertizei anticorupție, iar prin scrisoarea nr. 06/2/18158 din 25.10.2024, Centrul Național Anticorupție a remis raportul de expertiză anticorupție nr. EHG24/10063 din 25.10.2024 cu propuneri, care au fost luate în considerare la definitivarea proiectului. Proiectul hotărârii a fost supus expertizei juridice, iar prin scrisorile nr. 04/2-9946 din 07.11.2024, Ministerul Justiției a remis avizul cu propuneri, care au fost luate în considerare la definitivarea proiectului.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent Nu este aplicabil, nu necesită operarea modificărilor în alte acte normative existente.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ Nu este aplicabil, nu necesită măsuri suplimentare de implementare.

Ministru

Sergiu LAZARENCU

Aurelia Donos
022 204 576